

GENDERGELIJKHEID EN LHBTI+ ACCEPTATIE BEVORDEREN: 5 TIPS UIT DE PRAKTIJK

In sommige kringen heerst een groot taboe op homoseksualiteit en hebben meisjes en vrouwen weinig bewegingsruimte om te gaan en staan waar ze willen. In Nederland zijn zelforganisaties hier al jarenlang op actief en werken aan verandering van binnenuit. Deze organisaties van mensen met een migranten- of vluchtelingenachtergrond zijn verenigd zijn in het 'Consortium Zelfbeschikking': al jaren organiseren zij succesvolle bijeenkomsten met een gespreksleider om een mentaliteitsverandering op gang te brengen. De projectleiders van het Consortium Zelfbeschikking delen hieronder hun vijf belangrijkste tips voor (nieuwe) gespreksleiders.

1. BEREID JE GOED VOOR

Als gespreksleider word je door de organisatie waarvoor je actief bent getraind. Maar als gespreksleider kan je ook zelf zorgen voor extra voorbereiding. Ben je bijvoorbeeld zelf niet lhbt+, dan raden we je aan om je te verdiepen in wat lhbt+ personen meemaken. Boeken en films over het leven van lhbt+ personen kunnen je een goed beeld geven. Check vooraf de korte filmpjes of lees een aantal verhalen (zie voorbeelden in de do's en don'ts in deze Toolbox) en kies welke het beste aansluit bij je deelnemers.

2. ZET IN GESPREKKEN GEVOELENS VOOROP

Als je mensen wilt veranderen, dan werkt het centraal stellen van gevoelens beter dan argumenten.

'We zijn veel meer van het cognitieve naar het voelen gegaan, naar de diepere lagen, want daar bevindt de verandering zich' (één van de projectleiders van Consortium Zelfbeschikking)

Vraag als gespreksleider dus deelnemers vooral naar hun persoonlijke ervaringen en gevoelens en minder naar hun meningen. Om je

deelnemers te stimuleren om over hun gevoelens te praten, kun je als gespreksleider zelf het goede voorbeeld geven door iets van je eigen gevoelens of ervaringen te delen. Een gespreksleider vertelde bijvoorbeeld over hoe zij vroeger had geleerd dat meisjes niet alleen over straat mogen, maar dat zij voelde dat dit niet eerlijk is. Vervolgens kun je dan als gespreksleider aan deelnemers vragen of dit voor hen herkenbaar is en zo ja, hoe zij zich voelden als zij als meisje vroeger minder mochten dan hun broers.

3. LAAT DE CONCLUSIE VAN ONDERAF KOMEN

Als gespreksleider heb je als doel om gendergelijkheid en lhbt+ acceptatie een stapje dichterbij te brengen. Maar het is belangrijk om deelnemers niet het gevoel te geven dat hen iets opgelegd wordt. Belangrijk is juist dat de deelnemers zelf ervaren en zelf tot de conclusie komen dat gendergelijkheid en lhbt+ acceptatie belangrijk zijn om na te streven.

'De gespreksleider is een goede facilitator en stimuleert mensen het woord te nemen. Hij moet niet iets willen opleggen, het moet van onderaf komen, mensen moeten zelf graag iets willen zeggen' (één van de projectleiders van Consortium Zelfbeschikking)

Dit doe je bijvoorbeeld door ervaringen van deelnemers met genderongelijkheid en onvrijheid de ruimte te geven. En om door te vragen naar hun gevoel. Wat ervaaarde een meisje bijvoorbeeld dat steeds gecontroleerd werd door haar broers? Of wat voelde een jongen die zijn zus onder de duim moest houden? Op de bijeenkomsten kun je hierover met elkaar praten, stil staan en samen bekijken hoe het anders kan.

4. WERK AAN VERTROUWEN BIJ DE DEELNEMERS

De projectleiders van het Consortium Zelfbeschikking benadrukken dat een groep pas ervaringen en gevoelens gaat delen als er een vertrouwelijke sfeer is. Als gespreksleider begin je dus met het creëren van die veilige sfeer. Begin bijvoorbeeld niet met het bespreken van het grootste taboeonderwerp maar bouw het langzaam op.

‘Ik heb ook gemengde groepen getraind, vanuit verschillende vluchtelingengemeenschappen waar vrouwen niet eens durfden te denken dat er gelijkheid bestaat tussen mannen en vrouwen. Je moet dan met die groep een andere start maken. Dat zorgt ervoor dat ik dan eerst met ze over identiteit moet gaan praten en dan komen we tot zelfbeschikkingsrecht en pas daarna komen we op de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De groep bepaalt welke beweging we maken in die drie bijeenkomsten’ (één van de projectleiders van Consortium Zelfbeschikking)

Begin met een thema dat deelnemers aanspreekt en wat zij minder spannend vinden om te bespreken, zoals opvoeding of relaties in het algemeen. Vervolgens breng je stap-voor-stap thema's aan de orde die meer taboe zijn.

5. WEES REALISTISCH

De projectleiders van het Consortium Zelfbeschikking benadrukken dat je met enkele bijeenkomsten je niet meteen een grote verandering bij de deelnemers kunt verwachten. Meestal maken zij kleinere stappen:

‘Ik denk dat voor verandering tijd nodig is. Het is een kwestie van lange adem. Maar deze bijeenkomsten zijn voor heel veel mensen een soort eyeopener. Mensen moeten goed luisteren

en ze hebben tijd nodig om alles te analyseren. Voor sommigen werkt het niet en voor sommigen komt de verandering later. Maar het is niet zo dat de verandering na drie bijeenkomsten komt. Herhaling is nodig’ (één van de projectleiders van Consortium Zelfbeschikking)

Verwacht dus als gespreksleider niet veel tegelijk, maar besef wel dat de bijeenkomsten absoluut impact hebben op de deelnemers.